

Kakor mislil, tako storil. Zlatar mu je izdelal krono od čistega zlata; najlepši in najdražji kameni so se blesteli v njej.

Tudi tega sina darilo je kralj z veseljem vzprejel ter hranil mej drugimi svojimi zakladi.

Najmlajši sin pa je hodil dolgo po svetu iskajoč primernega darila kralju, svojemu očetu. Vse, kar koli je našel, zdelo se mu je preslabo za dobrega očeta. Mislil si je: „Moj oče imajo vsega tega, kar vidim po svetu, več nego li dosti. Tudi ne marajo stari ljudje za take posvetne stvari. Vidim, da ne najdem ničesar, kar bi razveselilo srce mojega dobrega očeta. S praznima rokama se mi je vrniti domov, ter prepustiti kraljevi prestol jednemu svojih bratov. Bódi jima! saj ga nobenemu ne zavidam, a jaz lahko mirno in zadovoljno živim o tem, kar mi bode dala očetova ljubezen.“

Tako misleč, stopi v kraljevi dvorec pred kralja, svojega očeta. Oče ga vprašajo: „Kakšen dar mi prineseš ti, sin moj dragi!“ Plaho odgovori ta: „Oče moj! iskal sem na dolgo in široko darila, ki bi bilo vredno vaše ljubezni do mene. Ali zamán! Na vsem svetu ne najdem takega darila. Prinesem vam torej svoje srce, ki vas iskreno ljubi. Vzemite ga z óno ljubeznijo, s kakršno vas jaz ljubim ter izročite kraljestvo jednemu mojih bratov, a meni dovolite samó to, da vam strežem z otročjo ljubeznijo do ónega trenutka, ko vas ljubi Bog k sebi pokliče.“

Kralj te besede zaslišavši, veselja jokajoč, objame najmlajšega sina, ter mu reče: „Ne takó, sin moj dragi! Nihče drug kakor ti bodi vladar mojemu kraljestvu, kajti razven božje milosti je tvoja sinovska ljubezen najdražji dar meni, tvojemu staremu očetu. In ker vidim, da imaš tako gorečo ljubezen do mene, uverjen sem, da jo bodeš imel tudi do svojih bratov in podložnikov. Tebi je izročam!“

P. G.

Kralj Matjaž.

VIII.

Križman je bil pisar pri nekej graščini. Nekdaj gresta on in njegov gospod na sprehod v hosto. Prideta takó daleč, da vže nista vedela, kje sta. Gospod si ne upa več dalje; vrne se toraj domov. Križman pa stopa radoveden naprej po gladkej stezi. Hodi in hodi, da so se mu vže noge šibile. Solnce je bilo vže nizko. Križman se začne kesati, da se ni vrnil, kar zagleda, da ni pota nikamor več, kakor nazaj. Izgubljal se je pot pod veliko skalo, okoli in okoli pa je bilo vse gosto zaraščeno. „Lejte kleka!“ — pravi sam v sebi — „mar bi bil šel z gospodom nazaj!“ Truden sede na kamen in ogleduje skalo. Pod mahom ugleda napis. Gleda in gleda, pa ne more razmotati, kaj se bere; toliko se mu je pa zdelo, da je nekaj od kralja Matjaža. Kar se odprè skala in na dan pride star mož, oblečen kakor menih.

„Kaj gledaš?“ vpraša Križmana.

„Tú-le se bere nekaj od kralja Matjaža, pa ne morem zvedeti, kaj je?“

„Ali bi zvedel rad kaj več?“ vpraša menih.

„To se zna, da bi,“ odgovori Križman.

„Nù, pojdi z menój!“ Reki ga pelje po luknji globoko pod zemljo. Prideta do gróžno velike cerkve in gresta noter. Ravno se je brala sv. maša;

pa vsi pričujoči so dremali, še celó mašnik je kimal z glavo pri oltarji. Menih sede v klop, Križmanu pa migne, naj sede poleg njega.

Nekaj časa molita, potlej ga pa pelje menih od okna do okna. Križman pogleda skozi vsako okno. Pred jednim je videl tropo mrtvih ljudij. „Kaj je to?“ vpraša meniha. „To je kuga,“ odgovori vodja in mu pové vse, kdaj bode razsajala. Skozi druga okna je videl vojske, potrese, lakoto, sušo in druge take stvari.

Skozi zadnje okno pa je videl dve gori privezneni drugo na drugo. Mej njima je bila velika vojska konjikov in pešcev. Mej vojaki, pri pregnenej mizi, sedel je kralj sam lepó napravljen; obleka se mu je blestela samega zlatá, kriva sablja mu je visela ob boku: vsi vojaki pa so dremali, jedni kimali z glavo na sedlu, drugim je pa vže zlezla glava med kolena.

Kralj sloni ob mizo in spi.

„Kdo je ta?“ vpraša Križman.

„To je kralj Matjaž in njegova vojska,“ odgovori menih. „Ravno je hotel iti s svojimi vojaki nad sovražnika, kar ste se zgrnili gori nad vojsko. Vže veliko let spi tukaj. Včasi se zbudi kralj in vpraša, ali še letajo po svetu óne ptice, ki imajo belo in črno perje na perotih, namreč srake. Ako se mu pové, da še, odmaje žalosten z glavo in zopet zaspi. Kadar pa ne bodo letale več srake po svetu, zbudi se s svojo vojsko, pridrl bode na svet in premagal vse naše sovražnike. Hude vojske bodo nastale tačas po vsem svetu. Ljudstvo se bode vojskovalo z ljudstvom. Kralj Matjaž bode premagal vse, in potlej bode tako dobro na svetu, kakor se bere v svetem evangelji, da bode „jeden hlev in jeden pastir.“

„Kdaj pa bode vse to? Kdaj ne bode več srak na svetu?“ vpraša Križman.

„Ako moreš, potegni óno sabljo iz nožnic,“ pravi menih. Na steni je visela težka sablja, kakoršne zdaj vže ni videti več na svetu. Križman prime za ročaj in vleče; ali zamán! Napenja vse žile, komaj za palec jo potegne iz nožnic, pa mu takój zopet sama zleze nazaj. Ko se je prikazalo nekoliko gole sablje iz nožnic, dvigali so vojaki in kralj Matjaž glave in odpirali oči. Ko pa sablja nazaj zleze, zadremljejo zopet vsi. „Glej, zdaj vže še ni pravega časa. Kadar se porodi junak, da pride v goro in potegne sabljo iz nožnic, tedaj ne bode več srak na svetu; tedaj se vzbudi kralj Matjaž in plane z vojsko na svet.“

„Kdaj se pa porodi tak junak?“ vpraša Križman. Ali menih ga srpo pogleda in udari za uho. Tega mu ni hotel povedati.

(Po J. Zavojščeku v „Novicah“.)

Los.

(Prirodopisna slika.)

o krajinah severne Švedske ni tako krasno in prijetno kakor po livadah naše domovine. Noči so tam mnogo daljše nego pri nas a zima hujša nego je pri nas največji mraz. Zima traje tam malo ne vse leto. Zato ne raste tam toliko različnih dreves in grmov, kolikor pri nas. So sicer tudi tam taki gozdi, a samó smrekovi. Le tu pa tam se zelení kak brezov gaj. Zato pa živi v teh gozdih mnogo takih živalij, katerih po naših gozdih ni.